در زیست‌بوم نوآوری و فناوری کشور

دیپلماسی فناوری

کشور، ۱۱/۸ برابر ارتقا یافته است. بخشی از این افراد به‌عنوان عضو هیات علمی در دانشگاه‌ها مشغول به فعالیت شدند و برای عده‌ای هم فرصت ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان فراهم شد و بخش دیگری از آنها به‌عنوان نیروهای متخصص در شرکت‌های تراز دانش‌بنیان، فرصت همکاری پیدا کرده‌اند.»

علاوه بر این در سال گذشته بیش از ۲۰۰ مورد پروژه‌های راهبردی با ایرانیان خارج از کشور که به دلایل مختلف امکان بازگشت به کشور را ندارند، تعریف شده است.

استفاده از ظرفیت دانش‌بنیان‌ها برای حل کلان چالش‌های ملی

از اتفاقات مثبتی که در نتیجه بلوغ زیست‌بوم نوآوری و فناوری در دولت سیزدهم شاهد آن بودیم، جدیت رئیس جمهور شهید برای بهره‌گیری از تمام ظرفیت موجود در شرکت‌های دانش‌بنیان برای حل چالش‌ها و نیازهای داخلی بود. شکل‌گیری تفاهم‌نامه‌ها و توافق‌نامه‌های متعدد میان وزارتخانه‌ها و معاونت علمی برای اعلام نیاز دستگاه‌ها و به دنبال آن شکل‌گیری قراردادهای کاری میان شرکت‌های توانمند یا کنسرسیومی از شرکت‌ها با نهاد مربوطه از جمله آثار این روند است.

معاون علمی و فناوری رئیس جمهور بیان کرد: «ایشان معتقد بود، مهم‌ترین وظیفه معاونت علمی و فناوری این است که همه دستگاه‌ها را برای رفع نیازهای‌شان با ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان بسیج کند.» دکتر دهقانی افزود: «بدون شک طی سال‌های گذشته بزرگ‌ترین حامی فکری، معنوی و سیاستی جریان دانش‌بنیان کشور، رهبر معظم انقلاب اسلامی و بزرگ‌ترین حامی اجرایی فرامین مقام معظم رهبری برای توسعه اقتصاد دانش‌بنیان، شخص آیت‌ا... رئیسی بوده است. رئیس جمهور شهید شخصا داعیه‌دار توسعه بازار دانش‌بنیان‌ها بود و بارها تاکید می‌کرد که به‌هیچ‌وجه اجازه داده نشود که کالا و خدمتی که در کشور تولید می‌شود و شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند آن را تامین کنند، از خارج تهیه شود و این امر برای‌شان خط قرمز بود.

شکل‌گیری دبیرخانه تولیدات بار اول در معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان و بر اساس ماده ۱۰ قانون جهش تولید دانش‌بنیان در راستای استفاده از همین ظرفیت پرتوان در کشور برای رفع نیازهای موجود بود که منجر به قراردادهایی به ارزش بیش از ۲۵۰ میلیون دلار شده است. میزان این قراردادها در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، ۴/۸ برابر شده است.

وزارت نفت در این زمینه از پیشروترین نهادهای دولتی است که ۱۱۱ قرارداد مهم به ارزش بیش از ۱/۸ میلیارد دلار را در زمینه‌های مختلفی از جمله تجهیزات و فناوری‌های گلوگاهی صنعت نفت مانند تجهیزات حفاری هدایت‌پذیر، طراحی و ساخت لوله‌های ترموپلاستیک مقاوم شده برای تولید بار اول با شرکت‌های دانش‌بنیان منعقد کرده است. همچنین تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان حوزه نفت با این تغییر رویکرد در دولت سیزدهم رشد چهار برابری داشته است. علاوه بر این میزان فروش شرکت‌های دانش‌بنیان در سال ۱۴۰۲ بیش از ۵۳۰ هزار میلیارد تومان بوده است.

حضور موثر در بازار خارجی

شرایط کشور در دولت سیزدهم فرصت درخشانی را برای تغییر رویه از اتکای کامل کشور به درآمدهای نفتی به درآمدزایی در بازارهای بین‌المللی غیرنفتی فراهم کرد. درکنار افزایش راهکارهای صادرات نفت، توسعه روابط با کشورهای همجوار و همسو در سه سال گذشته زمینه همکاری‌های بین‌المللی خوبی را در حوزه نوآوری و فناوری هم به دنبال داشت. شکل‌گیری پایگاه صادراتی محصولات دانش‌بنیان در شش کشور، برگزاری پاویون‌های صادراتی، اعزام و پذیرش هیأت‌های تجاری، برگزاری رویدادهای توانمندسازی صادراتی برای شرکت‌های دانش‌بنیان در این دولت از جمله اقداماتی است که موجب شده صادرات محصولات دانش‌بنیان از ۲۹۵ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ بنا بر گزارش اعلامی گمرک کشور، با رشدی تقریبا ۱۰ برابری در سال گذشته به دو میلیارد و ۵۰۶ میلیون دلار رسیده است. همچنین میزان جلوگیری از خروج ارز محصولات دانش‌بنیان کشور به بیش از ۳۰ میلیارد دلار رسیده است.

دکتر دهقانی توضیح داد: «در یک سفر خارجی رئیس جمهور شهید در دیدار با هیاتی خارجی از همکاری‌های علمی و فناوری سخن گفت. در تمام سفرهای خارجی آیت‌ا... رئیسی، ما و همکاران در سازمان توسعه همکاری‌های بین‌المللی مامور می‌شدیم نمایشگاهی از دستاوردهای علمی و فناوری برگزار کنیم. وی با اشاره به ابلاغ حکم ارتقای مرکز تعاملات بین‌المللی علم و فناوری معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری به «سازمان توسعه همکاری‌های علمی و فناورانه بین‌المللی» در اسفند ۱۴۰۲، ایجاد هماهنگی و یکپارچه‌سازی برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی مرتبط با حوزه علم و فناوری در زمینه توسعه روابط علمی و فناورانه بین‌المللی را از ثمرات آن برشمرد.»

توسعه حمایت‌ها از زیست‌بوم

دکتر دهقانی، افزایش بودجه معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری برای توسعه حمایت از زیست‌بوم فناوری و نوآوری را از دیگر خدمات ارزنده شهید آیت‌ا... رئیسی به این حوزه دانسته و گفت: «برای سال ۱۴۰۳ با وجود همه مسائل و مشکلات اقتصادی، ظرفیت بودجه معاونت علمی بر اساس قانون برنامه توسعه هفتم و قانون بودجه بیش از ۳۵ هزار میلیارد تومان از منابع مختلف شده است.»

بودجه مستقیم مصوب معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در سال گذشته حدود ۷۰۰۰ میلیارد تومان (همت) بوده که امسال بر اساس روال جاری حدود ۲۰ درصد افزایش خواهد داشت. علاوه بر این منبع بودجه دیگری که با کمک رئیس جمهور در جلسه سران قوا تصویب شد، یک بسته ۷۰۰۰ میلیارد تومانی برای سال ۱۴۰۳ و همچنین یک بسته ۸۰۰۰ میلیارد تومانی برای سال ۱۴۰۴ برای اجرای پروژه‌های پیشران و راهبردی است.

دهقانی با اشاره به حمایت رئیس جمهور از تحقق قانون جهش تولید گفت: «در قانون جهش تولید، منابع حمایتی بسیار خوبی برای شرکت‌های دانش‌بنیان تعریف شده است و امسال در قالب تبصره شش بودجه ۱۴۰۳ برای معاونت تعریف شده است که پیش‌بینی می‌شود این عدد بیش از ۲۰ همت باشد که سازمان برنامه و بودجه موظف است به صورت یک دوازدهم در هر ماه این بودجه را تخصیص دهد.»

دکتر دهقانی فیروزآبادی

براساس نگاه رئیس جمهور شهید رشد و پیشرفت کشور تنها از مسیر علم و فناوری قابل دستیابی است. تاکید ایشان بر مسأله بهره‌وری که بارها در صحبت‌های‌شان مطرح می‌کردند و همچنین لزوم استفاده از نخبگان چه به صورت فردی و چه در قالب شرکت‌های دانش‌بنیان در همه ساختارها و نقاط کشور، همگی نشان‌دهنده توجه راهبردی ایشان به اقتصادی است که باید براساس علم و فناوری ارزش‌آفرین شود

